

צרפת: יריית המיבחן של המזכ"ל

האכזבה מהסוציאליסטים הביאה, כצפוי, לתגובה של עריקה לימין ולפופוליוזם, אבל גם יצרה מצב חדש למיפלגה הקר מוניסטית הצרפתית. פעילי המיפלגה מרווחים על פופולאריות גואה בשטח. חל גידול במספר המצטרפים לאיגודים המיקצועיים של המיפלגה. מארשה מתחיל לצעוד, ואם הוא צריך, למטרה זאת, לתקוף את הסובייטים על בעיות של ריכוז וכוחות-הארס, הוא יעשה כן.

משקיפים המכירים היטב את השמאל הצרפתי, אמרו השבוע, שבאורח אירוני, הערובה הטובה ביותר להצלחת תוכניתו של המנהיג, היא פרישתו של המזכ"ל עצמו, המזוהה עם קו נוקשה ובלתי-מושרך. אבל התהליכים הפנימיים במיפלגות קומוניסטיות הם שמרניים מאוד, וקשה להאמין שפרישה של מארשה צפויה בעתיד הקרוב.

גרמניה:

חנינה למי שמממן את המיפלגה הנכונה

עמדתה הנוקשה של ממשלת הלמוט קול נגד הפועלים השוכתים במפעלי-הפלדה ובבתי-החרושת לייצור מכוניות, לוותה, כרגיל, בנאומים פטריוטיים. הממשלה, או המישטרה, אינן מנהלות מאבק מעמרי, אלא "מצילות את הכלכלה", העומדת להתמוטט בשל התחרות היפאנית. הקינאה של הבורגנות האירופית ברכושנים היפאניים, שיש להם פועלים ממושמיים,

קאנצלר קול (ב.ירד ושם, ינואר '84) החוקים אינם שווים לכל נפש

ביצנצה השבוע מכל מילה, שנכתבה על השביתה בעיתונות הימנית.

שולי הפרשה הזאת התברר לפתע, שחוקי-הברזל של הפטריוטים הכלכלי אינם שווים לכל נפש. תוך כדי ההתמודדות האירורה עם הפועלים, שוקרה ביסודיות על-ידי כלי-התיקשות האירופיים, הודיע קול בפרלמנט המערבי-גרמני על תוכניתו להעביר חוק מיוחד, שיעניק חנינה ל-3000 אנשי-עסקים, שהעלימו סכומי-עתק ממס-ההכנסה. מדובר בליזוייטנים גדולים במיוחד. רבים מהם קשורים בפוליטיקה כתומכי המיפלגה השלטת, הנוצרית-דמוקרטית.

בשערוורה שפרצה בנורדסטאג, האשים ראש הסיעה הסוציאלי-דמוקרטית, הנס יואכים פוגל, את ראש-הממשלה כשבירת העיקרון של שיוויון בפני החוק: "איש אינו דורש מכם להיות סוציאלי-דמוקרטים או אפילו ליברלים. אבל השם דמוקרטים, ואפילו נוצרים, מחייב אתכם שלא לפגוע בעיקרון כלי-כך מקודש. אם תתקשו, לא תוכלו לבוא בטענות לשוברי-חוק אחרים, באשר הם".

נאום הנרגש של פוגל לא הרשים במיוחד את ריכוזי. הם הודיעו שהחוק יעבור, אפילו אם כמה מהשותפים הליברליים יימנעו, או יצביעו נגד. פרשנים הסבירו השבוע, שרוב המשתמטים תרמו סכומי-כסף גבוהים למיפלגה הנוצרית-דמוקרטית. קול המציא דרך ערמומית ביותר לממן את מיפלגתו על חשבון המדינה, ויש להניח שיימצאו לו מחקים, לא רק בגרמניה.

מארשה פועל מתוך מניעים הקשורים כוירה הפוליטית הפנימית של צרפת. הצהרתו האנטי-סובייטית איננה אלא יריית-מיבחן, המציינת את מסעו הארוך של מארשה לבנות מחדש את המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, ולהדריך את הסוציאליסטים מממעמד הככורה שלהם בתוך השמאל הצרפתי. לצורך זה חייב מארשה לנקוט עמדות עצמאיות נוכח ברית-המועצות. הרבקות כמוסקוה דחתה מהמיפלגה אינטלקטואלים, אמנים, סופרים ואנשי-רוח, יצרה לה תרמית נוקשה וסגורה.

מארשה מקווה לנצל את משבר האמון, שבין השמאל הצרפתי ובין הנשיא הסוציאליסטי, פרנסוא מיטראן. סיכויי ההצלחה שלו אינם מבוטלים.

לפני שלוש שנים סברו הכל שהמיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, באורח מסורתי מילגת-המונים, שיש לה גם איגודים מיקצועיים חזקים, היא כמעט מחוסלת. הסוציאליסטים של מיטראן זכו לא רק בבחירות לנשיאות, אלא גם ברוב מוחלט בפרלמנט הצרפתי. הניצחון הסוציאליסטי נחוג בצרפת ברובי-עם.

מיטראן ואנשיו שלטו במצב ביד רמה, כשהם נישאים על גלי התלהבות עממית, אחרי שנים כה רבות של שילטון שמרני, שהיה גם מושחת בימי ז'יסקאר ד'סטאן.

הבורגנות הצרפתית הגיבה בחשש גלוי, והעיתונים דיווחו על אלפי "פטריוטים" מהימין, המכריחים את כספם לחו"ל. מיטראן הודיע על שורת צווי-הלאמה, בעיקר נגד בנקים פרטיים, ועל רפורמות אחרות, מרחיקות-לכת. הקומוניסטים נשארו בקור אליציה, כשותף זוט, קיבלו ארבעה מישרדים לא-מרכזיים, נאלצו לקבל עשרות תכתיבים משפילים. כמעט כל אינטלקטואל צרפתי ראו לשמו תמך במיטראן, הגם ש"סטיות" ואף "מעשי-גנדי" קטנים החלו מבצבצים מה ושמ. הקומוניסטים מילאו את פיהם מים, כתמורה לכמה מישרות, בעלות אופי מינהלי-טכני.

רפורמה נעולה בארונות. בשנה האחרונה הסתיים ירח-הרשב הארוך של השמאל עם מיטראן ומיפלגתו. ענני-העשן של הרתרוריקה הסוציאליסטית התפורו. הסוציאליסטים נוקטים במדיניות כלכלית סופר-שמרנית, על גבול המוניטאריום. המישטרה ממשיכה לנהוג במפגיני-השמאל באלימות, שוברת שביתות בכוח-הזרוע. גם התנועה האנטי-גרעינית בצרפת מפגרת אחרי התנועות הדומות באירופה, שבויה ומתפתלת ברשת הרסנים הרבים, שנכפו על-ידי הנשיא ואנשיו על חברי המיפלגה הצעירים, שבאורח טיבי נטו לפעולות דראמטיות למען השלום. גם מדיניות-החוץ של הנשיא איכזבה מאוד את תומכיו הגלגכים בעבר הקרוב. הוא מפגין עמדה פרו-אמריקאית עיקבית, והתנהגותו כעת הפלישה הישראלית ללבנון הדהימה את כל צרפת הנאורה, שראתה במילחמה של אריאל שרון מעשה תוקפנות חמור. מיטראן החל זוכה בשבחים מהעיתונות הימנית על המצע הסוציאליסטי המרחיק-לכת, שדיבר על מהפכה מיבנית, ולא רק רפורמות, כחברה הצרפתית, נשאר נעול בארונות מרכז המיפלגה. המזכ"ל, ליונל ג'וספן, איננו קרוב למרכז ההכרעות כארמון האליטה. הפעילים הצעירים מורמרים.

העצם היחידה שנורקת אליהם היא עמדת הנשיא כסוגיית מרכז-אמריקה, שהיא ביקורתית כלפי ההשתוללות האמריקאית שם. מרכז-אמריקה הוא נושא פוליטי וריגשי ראשון במעלה בצרפת. הסוציאליסטים הצעירים יתרו דורשים, שמיטראן יעמוד בראש הלחץ האירופי נגד פישעי רגן באיזור זה. אין כל סיכוי שהנשיא יענה לדרישה זאת, ואפילו יועצו, בעלי העבר הרדיקאלי, חרלו לקוות שהוא אומנם יפעל.

אנגליה:

האדם השני

בבריטניה נתפס השבוע מטורף, שצריך על חומות ארמון באקינגהאם סיסמות. בנגות המלכה אליזבת ה-2. השוטרים הנדהמים מצאו בתיקו של המטורף, שנמלט ממחס סגור, תמונות ציבועניות של ראש-הממשלה בריטניה, מרגרט תאצ'ר. האיש הסביר לשוטרים, שהיא סבור שתאצ'ר ראויה לעלות על כסיה-מלוכה, ולשבת כארמון באקינגהאם.

עיתונאים מרדשיים באנגליה שמחו לכתוב השבוע, שיש כבר שני בני-אדם במדינה הסבורים כך.

לפני פחות משבועיים הפתיע מנהיג המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, ג'ורג' מארשה, את כלי-התיקשות הצרפתיים והעולמיים בעמידה בוטה וגלויה על זכויותיו של המרען הסובייטי ומתנגד-המישטרה, אנרריי סאחרוב. לעיני עשרות עיתונאים ומצלמות הטלוויזיה, ררש מארשה הסבר מהסובייטים על יחסם למרען, וגם מירע מדוייק ואמין על הקורות והמוצאות

קומוניסט מארשה לא בדיק יפה-נפש

אתו. הוא רמו שמפלגתו תטיק מסקנות מרחיקות לכת כלפי הסובייטים, אם יימשך המיסתורין מורטי-העצבים בנושא הזה. כתב-טלוויזיה אחד לא הסתפק בהצגה זאת. הוא ביקש ממארשה להבהיר כיצד תינהג המיפלגה אם "משהו טראגי" יקרה לסאחרוב. האם תנתקו, כמיקרה זה, את יחסים עם ברית-המועצות? מארשה הישיר בו מבט. "כן", ענה בכיחזון ובהחלטיות.

העיתונאים נראו על המירקע מהנהנים כיראת-כבוד, אבל גם אחוזי-הדרמה. הסיפור הקצת חבוט וקצת-מפוקפק של סאחרוב הטיב סקופ בינלאומי אמיתי. אחרי יותר מעשר שנים של התקפות הדרגתיות, אך עיקביות, של המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית מעמדות אירוקומוניסטיות, ואימוץ גישה פרו-סובייטית על גבול הרוגמאטיות, הפגין מארשה אומץ-לב, עמדה עצמאית ונכונות להציג אותה ולהאבק עליה בפומבי. מיפנה. הצד המתק כל הפרשה הזאת הוא, שהקשר של סאחרוב לכל העניין הוא שולי בהחלט. הסיפור על מותו שהופץ בערב, היווה שר הוכחה לקיומו של 'מסע-דיסאינפורמציה אנטי-סובייטי' הפוגע מאוד כמאבק לזכויות-האדם בברית-המועצות, מכיוון שהוא יוצר תרמית של חוסר-אמינות מוחלט. מעניין לציין, שדווקא פרשן קול ישראל לנושאים סובייטיים העיר, באומץ ובתבונה, שבברית-המועצות של 1984, אין אנשים נעלמים, כפי שהיה נהוג בעבר.

עצם העובדה שחופים שתיקה ורודפים איש כמו סאחרוב, יש מה לומר סלידה מהמישטר הסובייטי. אי-אפשר שלא לחוש, שכמה ממפיצי שמועות הזוועה, כולל מחלקות מיוחדות ב-סי-אי-אי, משתמשים בעיוותים הקשים של המישטר בברית-המועצות, כדי להפוט על האלימות הרבה שבה נוהג האלד רגן כוירה הבינלאומית.

מכל מקום, מארשה, קומוניסט ותיק ונוקשה, איננו בדיק יפה-נפש, העובר בכל יום על העיתונות העולמית, כדי לגלות בעשי-עוולה נגד זכויות-האדם, ולמחות נגדם. בשלוש השנים האחרונות שמר על שתיקה, נוכח מעשים שלא ייעשו, באפגניסטן, כפולין ובברית-המועצות עצמה. עתה התנער להרים את קולו, כשהוא מחפש טרמפ על פרשת סאחרוב.

ישותה זותר ובמה מישירות. הסיבה לכך אינה נעוצה בתנופה חדשה של רעיון האירוקומוניזם באירופה. מבחינות רבות, הירפך הוא הנכון. לאחרונה חל פילוג במיפלגה הקומוניסטית הספרדית, ופלג בלתי-מבוטל הקים מיפלגה קומוניסטית חדשה, פרו-סובייטית עד הסוף, נוסח ר"ח. גם המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית איננה בשיאה, נוכח האופולאריות המפתיעה למדי של ראש-הממשלה, המנהיג הסוציאליסטי בטינו קראסקי.